

транспортної інфраструктури, структуру галузевих і міжнародних ринків, ділові цикли в суміжних галузях і загалом - систему ділового стратегічного партнерства. В умовах війни РФ проти України особливої гостроти набуло питання про якість пакету послуг, у т.ч. безпека і мобільність, де фактор часу має вирішальне значення для життєдіяльності всього суспільства.

[1] Explore the Rail Industry Report 2024.- URL:<https://www.startus-insights.com/innovators-guide/rail-industry-report>

[2] Дикань В. Л. Digital-маркетинг як інструмент нарощення вартості підприємств в умовах цифровізації / В. Л. Дикань, М. С. Кужавський. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. - 2022. - № 80. - С. 21-32. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2022_80_4

[3] The Economics of Investment in High-Speed Rail.-URL: https://www.oecd.org/en/publications/the-economics-of-investment-in-high-speed-rail_9789282107751-en.html

[4] Research and Markets/-URL: <https://www.globenewswire.com/news-release/2025/04/29/3069895/0/en/Europe-Rail-Composites-Market-Analysis-and-Forecast-2024-2034-Europe>

УДК 656.078

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНИХ КОМПАНІЙ

CURRENT TRENDS IN SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TRANSPORT COMPANIES

*докт. екон. наук Г. В. Обруч, М. Д. Челомбітько,
Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)*

*D. Sc. (Econ.) H. V. Obruch, M. D. Chelombitko,
Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkiv)*

Сьогодні транспортний сектор переживає трансформаційні зміни, викликані як змінами в регуляторному середовищі і зростанням вимог споживачів до рівня транспортно-логістичного обслуговування, так і глобальними екологічними викликами. У відповідь на останні транспортні компанії впроваджують екологічні види транспорту, застосовують рішення з інтелектуальної мобільності та цифрові системи управління перевезеннями. Завдяки розбудові нових транспортних шляхів і використанню новачійних підходів та рішень у транспортній галузі регіони стають дедалі більш взаємопов'язаними, що стимулює економічне зростання та підвищує ефективність перевезення як вантажів, так і населення. Зважаючи на прискорення урбанізації і зростання попиту на транспортні послуги, важливу увагу слід приділити зменшенню викидів, покращенню безпеки руху та забезпечення доступності послуг. Тобто нині

перехід до сталого розвитку – це не просто екологічний імператив, а один із найнагальніших викликів, що постав перед транспортними компаніями.

Проблема забезпечення сталого розвитку транспорту перестала бути локальною після затвердження і підтримання країнами Цілей сталого розвитку ООН та підписання міжнародної кліматичної угоди у Парижі. Транспортна складова економічного розвитку фактично відображена в рамках двох цілей сталого зростання №9 «Промисловість, інновації та інфраструктура» та №11 «Сталий розвиток міст та спільнот». Якщо перша зорієнтована на розвиток сучасних транспортних технологій, електрифікацію транспорту та впровадження розумних систем управління, то інша – має на меті розбудову безпечної, доступної для всіх, екологічної та ефективної транспортної системи, формування якої дозволить зменшити затори, скоротити викиди парникових газів та підвищити мобільність населення, у т. ч. людей з особливими потребами [1].

Така вагома увага до екологічності транспорту пов'язана з тим, що транспортні системи сьогодні генерують 20% світових викидів парникових газів і прогнозується, що до 2050 року ця цифра може зрости більш ніж удвічі. Тому Європейський зелений курс, Європейський закон про клімат (2021) та інші стратегічні документи ЄС ставлять перед собою амбітну мету – зменшити викиди парникових газів у транспортному секторі на 90% до 2050 року та досягти кліматичної нейтральності. Україна, як кандидат на вступ до ЄС, орієнтуючись на загальноєвропейський курс до кліматичної нейтральності, прагне створити сталу та екологічно чисту транспортну систему. Один із пріоритетних напрямів її розвитку – активне впровадження електротранспорту, зокрема електромобілів, електробусів, плагін-гібридних авто та, у перспективі, транспортних засобів на водневих паливних елементах. Передбачено у рамках Національної транспортної стратегії України також розширення інфраструктури для зарядки та заправки засобів із нульовим або низьким рівнем викидів [2].

Екологічність та стійкість стали ключовими принципами розвитку транспортних компаній у 2025 році, які наразі активно впроваджують альтернативні джерела енергії, зменшують викиди CO₂ та оптимізують логістичні процеси для підвищення ефективності. Так, наприклад, компанія BTS Group Holdings Public Company Limited отримала відзнаку «Топ-1%» у Глобальній оцінці корпоративного сталого розвитку S&P Global Sustainability Yearbook 2025. Уже п'ятий рік поспіль BTS Group демонструє відданість принципам сталого розвитку та відповідальної ділової практики як найстійкіша транспортна компанія у світі. Даний рейтинг базується на оцінюванні екологічних, соціальних та управлінських показників понад 7600 компаній у 62 галузях. Критерієм відбору є входження компанії до 15% найкращих суб'єктів у галузі та

наявність результату в межах 30% від найкращих показників галузі. Лише 66 компаній у світі отримали статус 1% найкращих [3]. Одна з найбільших логістичних американських компаній UPS інвестує значні кошти в реалізацію заходів з підвищення безпеки і проходження співробітниками навчання з техніки безпеки (інвестиції у 2024 році склали близько 508 млн дол.), здійснює благодійну діяльність і підтримку громад (понад 50 млн дол.), забезпечує глобальні об'єкти на 15% відновлюваною електроенергією, а близько 30% складає наземне паливо з альтернативних джерел. У 2025 році компанією заплановано досягти 25-ти відсоткового рівня відновлюваної електроенергії та 40% використання альтернативного палива, що передбачено в рамках стратегічної програми досягнення вуглецевої нейтральності до 2050 року [4].

Таким чином, серед ключових тенденцій сталого розвитку транспортних компаній слід виділити декарбонізацію та електрифікацію (екологічно чисті технології, зокрема електротранспорт, водневі двигуни та альтернативні види пального, які спрямовані на зменшення викидів парникових газів та покращення впливу на довкілля), цифровізацію та автоматизацію (штучний інтелект, інтернет речей, аналіз великих даних, які сприяють оптимізації логістичних процесів, підвищенню безпеки руху та зменшенню операційних витрат), інклюзивність та доступність (урахування потреб осіб з особливими потребами), мультимодальні перевезення (інтеграції різних видів транспорту задля оптимізації маршрутів та скорочення витрат і відповідно мінімізації деструктивного екологічного впливу). Успішна реалізація такого роду ініціатив не просто сприятиме зменшенню негативного впливу на довкілля та підвищенню ефективності перевезень, а й сформує передумови для досягнення довгострокової конкурентоспроможності транспортних компаній і їх високої адаптивності до зовнішніх викликів.

[1] Що таке Цілі сталого розвитку? *Undp.org* : веб-сайт. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>.

[2] Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 р. № 1550. *Законодавство України* : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-2024-%D0%BF#Text>.

[3] BTS Group Ranked World's No.1 Sustainable Transport Company for Fifth Time. *Kaohooninternational.com* : website. URL: <https://www.kaohooninternational.com/sustainability/558303>.

[4] Key highlights from UPS's latest Sustainability and Community Impact Report. *About.ups.com* : website. URL: <https://about.ups.com/us/en/our-impact/sustainability/key-highlights-from-ups-s-latest-sustainability-and-community-im.html>.